

A, B bestimmen sich leicht, wenn wir einen Stab von unendlicher Länge
 (D. wenigstens einen so großen Stab voraussetzen, daß sein Ende die Temperatur
 der Umgebung 0 hat. Wenden wir die Gleichung zunächst für den 1. Querschnitt
 des Stabes an, wo $x=0$ u. die Temp. T ist, so folgt

$$T = A e^0 + B e^{-0} = A + B$$

für das 2. Ende wo $x=\infty$, $T=0$ ifts wird

$$0 = A e^\infty + B e^{-\infty} = A e^\infty + \frac{B}{e^\infty} = A e^\infty$$

Demnach muß $A=0$ sein. Dies in die obere Gl. gesetzt wird $B=T$
 und mit diesen beiden Wörthen erhalten wir

$$T = T e^{-x} \sqrt{\frac{h p}{k \cdot q}}$$

Die Temperaturen der Querschnitte in den Entfernungen

$x = l, 2l, 3l, \dots$ werden sein

$$T = T e^{-l \sqrt{\frac{h p}{k q}}} \quad T e^{-2l \sqrt{\frac{h p}{k q}}} \quad T e^{-3l \sqrt{\frac{h p}{k q}}} \dots$$

Die Temperaturen nehmen also in geometr. Reihe ab - das bekannte Nützliche
 Gesetz.

Wird die Stange nicht so lang, als wir vorher voraussetzten, so kann man
 auch folgende Vorhaben einbringen:

In Abständen $x = r+l, r+2l, r+3l, \dots$ sind die Temperaturen
 ($\sqrt{\frac{h p}{k q}} = \alpha$ kurze halbes gesetzt)

$$T = A e^{r+\alpha} + B e^{-r-\alpha}$$

$$T_1 = A e^{r+2\alpha} + B e^{-r-2\alpha}$$

$$T_2 = A e^{r+3\alpha} + B e^{-r-3\alpha}$$

$$T + T_2 = A e^{r\alpha} (e^{\alpha} + e^{3\alpha}) + B e^{-r\alpha} (e^{-\alpha} + e^{-3\alpha}) \quad \text{woraus}$$

$$T + T_1 = A e^{r\alpha} e^{2\alpha} (e^{-\alpha} + e^{\alpha}) + B e^{-r\alpha} e^{-2\alpha} (e^{\alpha} + e^{-\alpha}) \quad \text{od.}$$

$$T + T_2 = (A e^{r\alpha} e^{2\alpha} + B e^{-r\alpha} e^{-2\alpha}) (e^{\alpha} + e^{-\alpha}) \quad \text{od.}$$

$$T + T_2 = (A e^{r\alpha+2\alpha} + B e^{-r\alpha-2\alpha}) (e^{\alpha} + e^{-\alpha}) \quad \text{od. durch } T_1 \text{ div.}$$

$$\frac{T + T_2}{T_1} = e^{\alpha} + e^{-\alpha} = \text{Const}$$

Es muss also die Temp., wenn die Arbeiter von irgend einer Stelle des Stabes in arithm. Reihe zunehmen, von da ab in einer solchen Reihe abnehmen, daß wenn man die Summe der Temp. zweier Querschnitte durch die Temp. des in der Mitte zwischen diesen liegenden Querschnitts dividirt, der Quotient durch die ganze Länge des Stabes constant ist. Das frühere Brötsche Gesetz ist ein specielles Fall von diesem.

Sehen wir nun $\frac{s_1 + s_2}{s_1} = 2r$

so wird $2r = e^{lx} + e^{-lx}$

od mit e^{lx} mult. $2re^{lx} = e^{2lx} + 1$

od. $e^{2lx} - 2re^{lx} = -1$

woraus $e^{lx} = r \pm \sqrt{r^2 - 1}$

mit Berücksichtigung des oberen Zeichens

$e^{lx} = r + \sqrt{r^2 - 1}$

Nehmen wir Briggsche Logarithmen so ist

$lx \log e = \log(r + \sqrt{r^2 - 1})$ n weil $l = \sqrt{\frac{hp}{Kq}}$

$l \log e \cdot \sqrt{\frac{hp}{Kq}} = \log(r + \sqrt{r^2 - 1})$ od.

$\sqrt{\frac{hp}{Kq}} = \frac{1}{\log e} \cdot \frac{1}{l} \log(r + \sqrt{r^2 - 1})$; $\frac{1}{\log e} = m$ ist der Modul des natürl. Systems in Bezug auf den Briggs'schen

$\sqrt{\frac{hp}{Kq}} = \frac{m}{l} \log(r + \sqrt{r^2 - 1})$ od.

$\frac{hp}{Kq} = \frac{m^2}{l^2} \log^2(r + \sqrt{r^2 - 1})$ woraus folgt die inere Seite's Förmel K

$K = \frac{hpl^2}{q} \cdot \frac{1}{m^2 \log^2(r + \sqrt{r^2 - 1})}$

für einen anderen Stab hat man, wenn man ebenfalls in l von ein ander entfernten Punkten beobachtet

$K' = \frac{h'p'l'^2}{q'} \cdot \frac{1}{m'^2 \log^2(r' + \sqrt{r'^2 - 1})}$

Überzieht man beide Stäbe mit derselben Substanz, etwa mit

einer Dünne für nichts ändert, ob in dem man sie vorüber, so wird für
 beide die ursprüngliche Leitungsfähigkeit dieselbe $h' = h$ u. man hat

$$\frac{R}{R'} = \frac{q' p \log^2(r'^2 + \sqrt{r'^2 - 1})}{q \cdot p' \log^2(r^2 + \sqrt{r^2 - 1})}$$

wodurch die ^{inm.} Leitungsfähigkeiten zweier Stäbe verglichen werden können.
 Haben die Stäbe eine solche Länge, daß die Enden die Temperatur
 der Umgebung haben, so wird die Sache einfacher; es ist dann für einen

$$s = T e^{-\alpha x}$$

$$s = T e^{-\alpha' x'}$$

wenn wir jene Stellen in den beiden Stäben beobachten, wo die
 Temperatur beider die gleiche ist u. es soll dies in den Entfernungen
 αx u. $\alpha' x'$ von den Anfangspunkten, wo die Temp. T herrscht, stattfinden.
 Dann muß

$$\alpha x = \alpha' x' \quad \text{od.}$$

$$\frac{\alpha}{\alpha'} = \frac{x'}{x} \quad \text{sein od.}$$

$$\frac{\sqrt{\frac{hp}{kq}}}{\sqrt{\frac{h'p'}{k'q'}}} = \frac{x'}{x}$$

Wenn wir die Stäbe mit gleichem Überzug versehen, so ist $h' = h$,
 gibt man ihnen gleichen Querschnitt u. Umfassung, so ist auch $q' = q$ u.
 $p' = p$ u. es folgt

$$\frac{R'}{R} = \frac{x'^2}{x^2}$$

Es verhalten sich also unter den gemachten Voraussetzungen die inneren
 Leitungsfähigkeiten zweier Substanzen wie die Quadrate der Abstände
 jener Querschnitte von der erwärmten Stelle, welche gleiche Temp.
 haben.

weitere Theorien der Leitung sind von
Poisson: Théorie mathématique de la chaleur Paris 1835
Fourier: Mémoires de l'Académie de sciences Tom. IV-V 1812
" Théorie analytique de la chaleur, Paris 1822.
Die Abhandlung von Magnus ist in Pogg. Annalen Bd CXXI.

ch
Es ist viel zu wissen das in manchen Jahren
mit jenen gewissen Erfahrungen langweiliger Köpfe
unmöglich ist. Es ist viel zu wissen, daß alle
ihre Sinne sind flüchtig und nicht auf dem Punkte
sich festhalten können. *Es ist in dem neuen Lande*
Es ist viel zu wissen, daß sie nicht
sind.

N á š d ě d e ě k a b a b i ě k a .

Dědeček, Gottlob Wald pocházel ze Saské Kamenice (Chemnitz), kde se narodil ^{14. srpna} ~~18. srpna~~ 1819. Byl synem Gottloba Wald^o, tkadlce a měšťana z Kamenice a jeho ženy Rosiny rozené Richterové, také z Kamenice. Všichni byli evangelického augsburského vyznání.

Dědeček osiřel úplně co hoch asi šestiletý a rodiče jej zanechali v chudobě, takže nabyl jen chatrného elementárního vzdělání; avšak ačkoliv měl v celém svém životě jen malounko volného času, vzdělával se úsilovně jako samouk. Vyučil se ~~na~~ strojníkem a byl zaměstnán stavbou těžních strojů.

Babička pocházela z Nýdeku (Neudeck) u Karlových Varů. Narodila se tam 18. ledna 1823. ~~Ke~~ ~~světu~~ ^{světu} obdržela jméno Terezie, ale křtěná je Elisabeth- Theresia. Byla dcerou Františka Pöhnera, který byl v Nýdeku řeznickým mistrem. Řeznictví se udržovalo asi v rodě. Babičina matka, rozená Marie Benigne, také z Nýdeku, se jmenovala za svobodna Hausnerová a byla po otci z rodiny krejčovské, po matce rozené Pecherové z rodiny řeznické. Babička prý byla z jedenácti dětí jednou z nejmladších. Dětská léta přežila podle všeho jen děvčata. Školského vzdělání babička nenabyla. Rodina bydlela v horách, takže se musila v zimě po napadání sněhu dobývat ze stavení komínem- ale za našeho dětství se babička ještě uměla podepsat a s nasazenými brýlemi četla v modlitbách.

Dědeček se s ^{sv}babičkou seznámil asi na Falknovsku, kde byl dědeček zaměstnán na některém dole. O jich zasnubách vypravoval náš zemřelý Jindřich historku, kterou mu, jako nejstaršímu synu v dobré náladě žertovným způsobem prozradil náš tatínek: Jednou v neděli byla babička s dědečkem na zahradní zábavě. Dědečkův otec tam hrál kůželky. Bylo to asi v Nýdeku. Po krátkém vzdálení milenců ze zábavy se dědeček vrátil, aby pošeptal dědečkovi, chystajícimu se právě k vrhu koule, slova: Die Thers' ist meins'. Pláclí si na ruce, snad si i dali po puse, a chystala se svatba. ^{O dědeček jako} "Schlossergeselle" byl oddán ^{a babičkou} v Neudeku 21.11.1844.

Babička při ní měla hedvábné, nakasané, slabě žluté s modrými proužky pruhované šaty. Na hlavě měla čepeček. Byla v nich jako v krinolině a schovávala si je celý život, aby se jí jednou daly do rakve, jak říkala, jak to bylo u nich zvykem.

-Pobyt milenců nebo novomanželů na Falknovsku neměl asi dlouhého trvání. Důl, na kterém byl dědeček zaměstnán prý byl po čase zrušen a osazenstvo se rozprchlo. Dědeček se dostal na Brandýsek u Kladna.

Bylo to asi přispěním bratra babičinn^o švagra Zettla, který byl zaměstnán na Kladensku.

Madelin F. 1851

1.

2.

3.

4.

5.

No. 19

8

Na Brandýsku se dědeček stal časem předním mistrem v dílnách Spol. Státní Dráhy.

Měli s babičkou asi více dětí, ale některé pomřeli v mládí. Zachovali se jen dcera Marie (Jelenová), Emilie (Petříková), syn František, náš otec, a Terezie (Kučerová). Bratranec Alois Jelen vypravoval, že měli i syna Josefa, -podpis jsem našel v babiččiných modlitbách- který prý studoval na gymnasiu ve Slaném, ale který brzy zemřel na zápal plic. Prý je uchován preparát z jeho plic ve Všeob. nemocnici v Praze.

Rodina bydlila na Brandýsku v kolonii blízko u nádraží.

V době války prusko-rakouské táhli spojenci Rakouska, Sasové okolím. Náš tatínek vzpomínal, jak byli krajané dědečkovy vlídně přijati a uvítáni u nich v rodině.

V Brandýsku byla soukromá česká škola. Tam začal chodit tatínek do školy již v stáří pěti let.

Po válce se rodina přestěhovala na Kladno do kolonie na Thienfeldě, kam byly přeloženy dílny Společnosti.

V roce 1867 nebo 68 byl dědeček poslán Společností někam do Uher, zaříditi potřebné při zřizování dolu. Byl tam srodinou asi půl roku. Teta Kučerová tam chodila do opatrovny, tatínek do školy.

Místo jich pobytu babička již neznala, pamatovala jen, že to byla veliká vesnice a že viděli most, který vedl do "Belgerad".

Podrobněji se na svůj pobyt dovedl upamatovat náš tatínek, který ještě 31. I. 1930. znal ještě některá maďarská slova a který vypravoval: "Chodil jsem tam v osmi letech do školy. Na učitele se již nepamatuji, ale řídící byl velký, statný muž. Jedenkrát přišel v slavnostní náladě a upozornil nás, děti, že se budeme učitiz zvláště krásnému předmětu, svému mateřskému jazyku- maďarštině.

Škola byla v německém kraji v Banátě, Steierdorfu-Anině, blízko Řečice, v nynějším Rumunsku. Hoši vůbec maďarsky neuměli."

Tuto historku tatínek často vypravoval a při tom rád vzpomínal na doby, kdy "jí dával k lepšímu", jak říkal, v hostinci u Města Hamburku v Kladně. Teprve jako muž pochopil komiku tohoto nezapomenutelného zážitku.

Pobyt v Uhrách asi nebyl nejpříjemnější. Ačkoliv babička žila v mládí v horách, zanechala v ní pobyt v Uhrách ještě hrůznější dojem. Zde se v zimě dostávali hladoví vlci až do stavení a ona je musila odháněti hořící loučí. Jaký úžas u nás budila při vypravování. Líčila nám celý postoj a způsob při otevřených dveřích, za nimiž jsme my děti tušili smrt.

Dědečkovo posláním v Anině bylo postavení těžního stroje. Zatím než došly součásti, byl dědeček zaměstnán u těžního, provizorního stroje. Tatínek o tom vypravoval v r. 1930. příhodu, jak tehda svojí duchapřítomností zachránil několik lidí od vážného úrazu.

Horn. Věstník

1942. H. 9. St. 101.

o státní výnosí řízení z. l. šentební
komise pro Kladersko v Brandýšské
hrádku - el -

Zároveň.
20. srpna 1842. Představa: vr. p. Karel
Bedřich Kubeček, od 1841 prezident
minimálně a hornictví.

Kladerská šentební komise podléhá
z. l. šentebnímu ředitelství při h. řed.
v Příbrami, jehož přednostem byl
z. l. guberniální rada
Michael Leyer a po něm
Alois Lill z Kiliembachem.

Prozír komisařem byl h. právníkem
Augustin Beer (* 1815 v Příbrami).
Prof. h. abstr. hornictví. Studoval a cestoval v
Němci, Belgii, Westphalen - Francii a Belgii
celý rok.

Jemu předem Jan Reich, státního
absolvent, po poskytnutí st. dílu na Kladerské hrádku
ředitel dílny šel. st. hr. v Brandýšské.

Pak Emanuel Klečka * v Kladerské

Dr. 1 str. 12.

Město, 25/III 25.

Liebevollkommene Herr Ing!

Für Ihren liebenswürdigen
Empfang in Ihrem Laborator.
nehmals bestem dankend
sende ich beste Grüße aus

Praha. Ihr ergebener
Ing. E. Schick.

K státní výročí zřízení z. k. kutební
komise pro Kladersko v Brandýšské
hrádku - el -

Založ.
20. srpna 1842. Předseda: vr. p. Karel
Bedřich Kubeček, od 1841 prezident
mincovny a hornictví.

Kladerská kutební komise podléhala
z. k. kutebnímu ředitelství při h. řed.
v Pítkově, jehož působností byl
z. k. guberniální rada
Michael Leyer a po něm
Alois Lill a Hilienbach.

Prozír komisařem byl h. politikem
Augustin Beer (* 1815 v Pítkově).
Prof. h. akad. katedry. Strávil a cestoval v
Německu, Belgii, Westphalen - Francii a Belgii
celý rok.

Jemu předěl Jan Reich, státního
absolvent, po prodeji st. dílu na Kladr. proz.
ředitel dílu spol. st. ch. v Brandýšské.

Pal. Emanuel Klečka * v Kutné

1816. rovněž absol. Štátní akademii
(lepší Fabianův odpadák a vynalzeč příst.
načítátek a dvojitých měřic).

1. podří. řádění Spol. st. d.

v r. 1870-71 zhloubil # Herzog na Kladně
+ v Kladně 1885.

1848 přidělen katedru lesnické
h. správce přív. doh. Josef Vála * 1821 ve
Vlčnově. Stal se po Váňovi ~ r. 1861 řídí-
telem klad. doh. J. F. S.

1. r. r. r. 1871 řed. V. Jiřinský.

1842 paloreň v Brandýšsku podřídit dle
Michael Berger (hloubka 233 m, novost 5 m
v sí. sílnice slouží - kory.

1842 paloreň Kříček. Pro velkou
mělu kámen a obilouben soustaven spul.

1848 Thurnfeld (křídla Ceny # katedri-
na a hosp. byly na blížku).

1852 Pouchov

1874 Mayrau

Hvě 1816. rovní abstr. Štánní abstr.
(Klepě Fabianův odpadák a vyzávek pítě.
rači dláta a dvojitý měřec.

1. proděj. rásněn. Spol. st. d.
r. n. 1870-71 zhlenská # Herzog měřec
+ v Kladně 1885.

1846 přídělní koutěbní kerrin
h. spánc pítě. doli Josef Vála * 1821 m
Vlčnovi. Stal n po Váňon ~ 1861 přídě
telern hlád. doli J. Š. S.

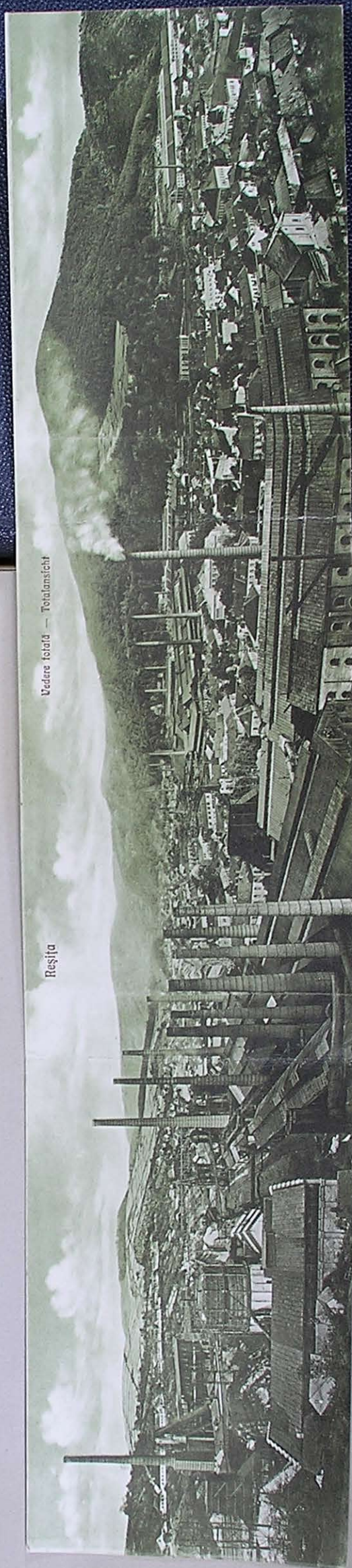
10 m m v. r. 1871 řed. v. J. J. J.

1842 rálén v Brandyšlén podvojí dli
Michael Berger (konek 233 m, rásněn
n st. rálén klénf. kerrin.

1842 rálén Klímek. Bráskén
meln kerrin a dlelounen sátrounen m
1848 Klímek (kerrin Klímek # klímek
na a proděj. býly na klímek).

1852 Bráskén

1874 Wagnan

Vedre foliát - Totalsicht

Rešja

Hersteller: Ob. Ing. Ing. J. Schlech
Puzita, Pannanien.
Schlech

România

Cartă Postală

Num

Mg. Walz
Chef chimiker.

Witkowicz
Regatul Cehoslovacie

Lege gazetă din 1901

Bucuresti, 25/11/25.

E

Frații mei
Scrieți-mi
când vine
București.
Mg. G. Schickel.

" Byl jsem s otcem u spouštěcího lana do dolu. Pojednou se buben, na němž byla zavěšena klec, zdánlivě sám rozběhl. Upozornil jsem na to otce, počali jsme oba brzditi rychle sehnányi prkny a podařilo se nám lano zadržeti."

V polední přestávce totiž spali dělníci v bubnu, a aby je nikdo nevzbudil, oděpjali jej od pohybujícího jím kola.

Dědeček byl ku konci svého krátkého života dřívodoucím - a to předním - již na třech dolech a sice Engerthu, ^{u. l. 1212} Kúbecku ^{řad. Reich} a Brandýsku. Byl veselé povahy, společenský a jak prý babička láskyplně vzpomínala "Nu echter Sax". Děti bavíval kouzelným trikem, polykáním nože. Z dědečkových rčení tatínek pamatoval, a nedlouho před svou smrtí při pití kávy vzpomenui o saské kávě: Fufzehn Bohn, sechzehn Schalen.

Dědeček byl, jak tatínek vzpomínal, u dělníků velmi oblíben, neboť nepřijímal žádných ~~úpatků~~ ^{úpatků}. Také dětem nezanechal žádného jmění. Byl to podle tatínka spravedlivý Němec, Sasík.

V stáří ¹ 53 let si dědeček přivodil za nějaké poruchy na dole zápal plic, jemuž rychle v několika dnech podlehl. Zemřel na Engerthě, kde rodina zůstávala, 10. prosince 1870.

Protože se za svého života nikdy nedal fotografovat, dala jej babička na památku zobrazit alespoň mrtvého, aby se dětem zachovala podoba jeho tváře. Zachovaný smutný obrázek ukazuje statného, hladce oholeného muže, asi s licousy, s bujným vlasem, velkými rty, vysedlými čelistmi a vrásky kol úst. Dědeček je obkčen v císařský, snad ještě svatební kabát, a má přes skřížené ruce katolický růženec - jakoby doklad své i náboženské snášenlivosti. U hlavy je železný křížek a po stranách stojí na dvou polštářovitých židlích s opěradly, dvě rozžaté síce.

Dne 13. prosince byl pohřeb. Babička vypravovala, jak byl slavný. Přišlo prý několik kněží z Prahy. Podle úmrtního listu to byl evang. farář a senior, Dr. Molnár z kostela sv. Mikuláše na St. Městě. ^{Salvatora} Obřady byly podle ev. ritu.

Setřenice Pepa Kučerová-Bulířová dlouho uchovávala rodinnou památku, novinářskou zprávu českého klad. nebo polouředního časopisu o přřbu.

x) Myslím, že anglická "kolonie" byla pod Průhonem.

Břesní si pamatují, že našim tatínkům uloženo na meči
procházel z Engertem pro léčbu Průhon k vodárně. Každá
ní v Rozdělance (ne Hvězdě), v kterém z předních vysokých
domů (blíže ke Kladnu) měl jeho otec pohřbu.

F 14. I 59

Psalo se tam, že pohřeb dala vystrojiti Společnost, která také dala posypat pískem celou cestu z domu smutku až na evangelický hřbitov. Článek si dala babička sestřenicí Pepou několikrát překládat do němčiny.

Dělníci se složili na pomník, jednoduchý lité kříž; ten byl po zrušení hřbitova - dnešního Kladenského parku u divadla - přenesen na nový hřbitov k hrobu rodiny Jelenovy a Hamouzovy. Po letech jsem si ^{jej} vyžádal pro hrob babičky, kde je dosud.

Od bratrance A Jelena jsem se dozvěděl v r. 1914., že on sám po zrušení hřbitova přenesl pozůstatky dědečkovy z původního místa do hrobu své matky, dědečkovy dcery, Marie Jelenové, do hrobu proti poslednímu odpočinku naší babičky. Ale bylo to proti tatínkovu názoru, který při rozhodování o ekshumaci chtěl nechat dědečkův hrob v klidu.

Po smrti dědečkově se babičce dostalo dvou zlatých penze. Ale to bylo na živobytí trochu málo a tak se asi Společnost postarala o propůjčení grafiky, která byla u správních budov dolu Kübeck.

Babička tu zůstala s dětmi ~~Marš~~ (Jelenovou), Emou (Petříkovou), se synem Františkem, naším to tatínkem a dcerou Terezií (Kučerovou). Tatínkovi bylo tehdy devět, tetě Terezii sedm let.

Po dědečkovi se nám zachovala Gerstnerova Mechanika, které si tatínek nesmírně vážil. Patřival k ní i velký atlas s dřevoryty, který býval pro rojí neskladnost v mém mňádí v letní době, když se netopilo na kamnech ještě v bytě v Zálušní ulici. Časem se bohužel ztratil.

Dále se nám zachovala Lutherova bible, k níž se vázaly tatínkovy vzpomínky z dětství. Dědečkovi, který šňupával, visela při čtení písma na nose kapka, které nepozoroval a děti se mu s babičkou proto smáli.

Tatínek dlouho s chovával ve svém psacím stolku dědečkovy stříbrné hodinky. Ty jsem si jako vzdorovitý hoch násilně vynutil proti tatínkově vůli k užívání, ač dobře nešly. Neposloužil jim ani hodinář, u něhož se na konec ztratily a byly vyměněny za jiné. Dědečkovy hodinky měly dva pláště a natahovaly se zvláštním klíčkem.

V době po dědečkově smrti bylo babičce 47 let. Ovdověla po 26-tiletém manželství stráveném v káidýu tehdejší doby, ve vzájemném porozumění a lásce.

Náhlá změna okolností přinesla babičce starost o četnou rodinu. Nejstarší dceři bylo asi 2¹/₂ let. Náš tatínek ještě chodil do obecné školy. Teprve po dvou letech, v roce 1872, kdy dostal od Spol. St. Draha stipendium, odešel na studium do Prahy na reálku v Ječné ulici. Za podpory babičky si zde vypomáhal kondicemi.

Když děti odrostli, nabídla Spol. babičce poslictví. Trafiku zatím dostal nějaký invalida. A tak babička chodila třikrát týdně z Engerthu přes Brandýsek na⁴ Ký²kek. Za práci dostávala babička 4 zlaté týdně a dva zlaté měsíční penze. Tak si to alespoň ještě teď pamatovala sestřenice Pepa Kučerová-Bulířová.

Babičina dcera Marie se ~~asi~~ v r. 1865. provdala za strojníka Jelena a s přáteli Zettlovými odejela v letech 1880 do Ruska, kde si všichni slibovali více štěstí a lehčí živobytí. Ovšem marně.

Také Dcera Emilie se ^{~^ 1876} provdala časem za bystrého elektrotechnika ~~Jonfa~~ Petříka. Také tato rodina se ^{na} časem odstěhovala do Ruska, strýc 30.4.1878., teta za ním v červnu-červenci, zpět 1884 ^{dvanašácti}. Dcera Terezie, nejmladší se vypravila do Litoměřic, aby si našla místo v rodině u dětí. Cestu podnikla pěšky.

Z této doby asi pochází nejstarší babiččina fotografie. Je to obrázek prosté ženy s šátkem na hlavě.

Náčrtek bydliště v Motyčíně máme asi z r. 1881. Kreslil jej tatínek pro matinku v době jich známosti. Avšak rodina bydlila asi také časem na Engerthě^o. Snad také i na Thinfeldě. Ale Emil Švejcar vzpomínal, že několik let po svatbě tatínkově ještě babička zůstávala na Motyčíně. Jistě tam ještě zůstávala po smrti své dcery Marie v roce 1882, když rodině nastala nová starost-ujmouti se dětí po nebožce dceři. Zbylo tu pět vnoučat:

Alois, Jindřich, Franz, Bohumil a Anna Jelenovi. Jich otec buď zůstal v Rusku, nebo tam odejel po smrti své ženy znovu-rozhodně se však ^{dlouho} ~~XXXXXXXXXX~~

zpět nevrátil. Rodina o něm ~~vůbec~~ neslyšela. Na dotaz Společnosti na konzulátě zněla odpověď: V těch a těch dnech došlo v Petrohradě k pouličním nepokojům a ze stok bylo vytaženo 20 cizinců. Jejich totožnost nebyla zjištěna. Snad byl mezi nimi. - Ale musil se předce vrátit: zemřel 8.6. 1891 v Praze u Milosrdných a je pochován na Olšanech.

Vnučata-hochy - dala babička vyučiti řemeslu. Franz se dostal již vlivem naší matinky do učení k Samcovům, kde našel i svojí ženu v deři svého mistra. Nejdéle zůstala u babičky Anna. Pamatuji se na jich společné hospodářství, než babička přišla k nám na trvalo do rodiny. Asi z té doby máme obrázek zhotovený tatínkem jako jeden z prvních jeho snímků. Ukazuje pohled do skrovné naší domácnosti v době vánočního ruchu a vánočních příprav a chystání k velkému úklidu. Babička sedí s matinkou u stolu. V blízkosti je vyfotografován už tehdá pověstný tatínkův klobouk - jeho "bouřka".

Po vchození školy odešla vnučka Anna do služby někam do Lince, kam se později i vdala. Babička se odstěhovala na trvalo k nám na Štěpánku, kde jsme tehdá zůstávali. Bylo to asi po roce 1890. Pamatuji se na tajemné rozhovory rodičů a na konec na radostné sdělení, že se babička k nám odstěhuje.

Bylo to po nějakém výstupu se služebnou, která v době nepřítomnosti našich rodičů nám dávala ponaučení, která naši nepovažovali za průměrná. Celá věc způsobila velký rozruch v rodině a naši usoudili, že děti nemohou již zůstat bez dozoru člena rodiny. Tatínkova hmotná situace byla již taková, že postaráni ještě o jedné osobu nepadala na váhu. A tak se k nám naše babička přistěhovala. Ve svém asi 67-letém roce byla neobyčejně čilá. Byla malé postavy, krásných, vráskami ostře vyhraněných, ušlechtilých rysů. V tváři se nezměnila za celou dobu svého života stráveného u nás. Myslím, že v době příchodu k nám již vůbec zubů neměla. Umělého chrupu nenosila. Měla hezkou, čistou pleť, jasné, modré dobrotivé oči. Byla klidné povahy. Mluvila s námi česky, ale zvláštní vysvětlení jí dávala vždy matinka, nebo po příchodu z úřadu tatínek, německy. Vodila nás do huťského parku již tehdy zmírajícího nad pražící-

mi pecemi kladenských železáren.

V té době babička opatrovala hlavně mne při jízdě na " luciperu", tříkolovém/ velocipédu podél příkopu před domem.

Mezi věcmi přinešenými do naší nové domácnosti byl "Wäschkosten", prádelník o třech zásuvkách. Na něm stávaly v domácnosti babiččině sloupkové hodiny, které jsou dnes v držení rodiny Justlovy, u vnučky babičky, Marie roz. Kučerové. V poslední zásuvce, nejspodnější, měla babička v prádelníku uschovanou mezi prádlem nebo kouskem šatstva lahev " vína". Ale byla to slabá knínka, která babičku podle jejího názoru udržovala při zdraví. Likér kupovala u Pellyho, nebo později, když se jeho prodavač Bally osamostatnil, tedy u něho. Z rodinného majetku jsme také měli tatínkův kufr " studijní" a malou, petrolejovou lampičku z plechu a plechovou kořenku asi s osmi zásuvkami. Svoje svatební šaty uložila na půdě.

Babička s oblibou obstarávala četné pochůzky a dle možnosti se snažila vypomoci i při kuchyni a v domácnosti. To bylo hlavně při zadělávání škubánků, kdy si ~~babička~~ sedla na stoličku, a při válení těsta na vánočky, kdy si zase na stoličku stoupla, aby dosáhla po celou šířku stolu. Samostatně dělávala, ale to bylo zřídka, bramborové placky z roztrouhaných bramborů. To bylo její rodinný pokrm. O vánocích nám dětem kupovala celý soudek nakládáných rybiček v cibuli a octě za 2 koruny.

Chodívali jsme s babičkou pro pensi na Engerth k panu Podhorovi. Myslím, že dostávala za našeho dětství sedm zlatých. V den své výplaty nám také dávala "Taschengelt". Byl to pravidelně dvouček, ovšem stříbrný. Jednou, když babička obdržela nějaký zvláštní obnos, nám dětem vyplatila po zlatce. Navštěvovali jsme s babičkou její příbuzné, hlavně Kučerovi. S tetičkou babička mluvila německy. Ale bylo to asi jen, abych všemu nerozuměl. Pamatuji se, že mně teta Tereza vypravovala, že doma nikdy nechtěla mluvit německy a že to, čemu se naučila, a nebyla to plynná němčina, naučila se teprve, když byla z domu.

Jednou za dlouhý čas se babička vypravila na návštěvu ke své sestře Zettlové do Bohusudova-Mariaschein. Byl jsem tam s ní jednou a byla o naše nejdélší společná cesta, kterou jsme kdy podnikli. Časně ráno nás tatínek s matinkou doprovodili na nádraží do Nového Kladna po Průhonem, by nás zase za pár dní uvítali „jako Mariánské poutníky“ s dotýkanými dary - omylem i se svíčkou - na stejném nádraží. Jeli jsme přes Kralupy do outního místa, jehož tajemnost ~~me~~ mně zanechala velký a trvalý dojem po celá léta. Na okázalá procesí, zpěvy, hudbu a zbožnost projevovanou i doma kleče celé rodiny za klekání nezapomenu nikdy.

Když jsme my, hoši povyrostli, byla babičina péče věnována hlavně Pepce a na konec Božovi. Na dobu, kdy Pepča měla již své oblíbené kamarádky z „Velké panské“, Boženku Sládečkovou a Annu Roubalovou, vzpomíná živě Náninka a vzkazuje po Jozovi Šindelářovi v r. 1940: Děvčata, kamarádky Pepčiny si chodívaly hrát drápky na schod našeho bytu u Mrazíků (bylo to asi v roce 1898.) Byl to schod mosaikový, hladký. Drápky se s něho lehce sbíraly, kdežto jiné schody byly z pískovce a děvčata si o ně dřela při sbírání ^{drápek} lehty. Babička nerada viděla, že jí tam děti povykují a proto s oblibou polevala schod vodou. Když byla mezi dětmi Pepinka a Mařka, které si, jako soukenné na schodu nejčastěji hrály, polevala ^{si} schod jen kolem nich a potom si ^{usmířovala} usmířovala krajícem chleba s hruškami a volala: „Sakrmment, děti, nedělat sánus“. Děvčata brzy vypožorovala, kdy babička chodí do zahrady, do sadu a volávala: „Holky, pojdte hrát drápky, babička šla do sadu a vrátí se až večer.“

Když byl Boža venku, svolávala jej ^{my} babička slovy: „Sakrmment, Bohoš, tatynko poroučeť, Bohošek domu jít.“

Až do konce svého života byla babička svěží a čilá. Tatínek vždy soudil, že se dožije sta let jako její rodiče. Ale, když jsme se přestěhovali po ročním ~~zůstávání~~ zůstávání v Praze do tatínkova bytu na Štěpánku ke Kučerovým prozatimně na prázdniny, uběhla se a po krátkém poležení zemřela lehce po zápalu plic - jakoby svíčku zhasil. Bylo to 23. října 1903. Dožila se tedy téměř 81 let. Podle paměti sestřenice Kučerové-Bulířové (Pepy), trpěla babička těžkým kornatěním tepen celý rok! Paměť jí těžce sloužila a bylo

se s ní těžko dorozuměti jak německy, tak česky.

Jakkoliv byl tatínek velmi něžným a vůči své matce velmi pozorným synem, překvapil mě co hocha svým klidem, kterým přijímal vědomí ztráty své matky. Věděl, že dobře a plně splnila svůj životní úkol a že již právem mohla odpočinouti. Babička byla pochována do nového hrobu. Parte byly české a zvláštní německé. Kněží se modlili česky. My vnuci, Jindřich, Emil a já a někteří Jelenové jsme babičku nesli ze hřbitovní kaple ku hrobu. Tatínek si přál pro babičku hrob. "Prach jsm a v prach se obrátíš" řekl, když jej přemlouvali, aby tak krásnou, dubovou rakev nenechal dát do hrobu.

O hrob se starala matinka a poslala i brzo před svou smrtí Božu s věncem do Kladna. Snad tušila v podvědomí i svůj brzký konec a kladla právě tenkrát význačný důraz na vzpomínku na mrtvé. -

55. 59
Vojtěch Pöhner
Lanškroun 11. 9. 03

Babička Waldová-Pöhnerová asi r.1875.

Dědeček G. Wald v rakvi prosinec 1870.

Waldová Pöhnerová
Larowitz
11. 9. 64

Babička Waldová-Pöhnerová asi r.1875.

Kdo asi Kabanbatil
rohy?

Dědeček G. Wald v rakvi prosinec 1870.

Toden-Schein.

Erwähnungsbekanntmachung
Einschreibungsbekanntmachung
zu Prag Dom. III. fol. 87
des Gottlob Wald
Bauschreibers bei dem
Köfenturmwandern zu
Wladno, unbenützt
und Chemnitz in
Sachsen, nunmehr
Anlagen O. S. 53
Jahre alt, und bei der
Lagerung
Schicht zu Wladno
wofür am 10. September
1870
Mittwoch an
Eintragungsbüchlein
unbenützt, und
am 10. September
Montag
wurde von dem
Herrn
und Senior D. Theoph. Melnar
und
Richter